

Yrityksen muuttuminen arvonlisäverovelvolliseksi

Katariina Huovinen

Tekijä(t) Katariina Huovinen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Yrityksen muuttuminen arvonlisäverovelvolliseksi	Sivu- ja liitesivumäärä 20 + 0
<p>Ohjeiden ja normien tulkinnanvaraisuus voi johtaa tilanteeseen, jossa yrityksen toiminta muuttuu oleellisesti. Näin kävi myös eräälle maahanmuuttajanuorille perheryhmäkotipalveluita tarjoavalle yritykselle, joka sai Verohallinnolta päätöksen, jonka mukaan yritys on muuttunut arvonlisäverovelvolliseksi. Arvonlisäverovelvollisuus ei kuitenkaan alkanut päätöksen antohetkellä, vaan peräti kolme ja puoli vuotta ennen Verohallinnon antamaa päätöstä. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että yrityksen tuli ilmoittaa ja maksaa kolmen ja puolen vuoden arvonlisäverot Verohallinnolle.</p> <p>Pääsin yrityksen palvelukseen suorittamaan arvonlisäverojen laskemis- ja kirjaamistyötä. Projektin myötä syntyi myös ajatus tehdä opinnäytetyö aiheesta. Opinnäytetyön tavoitteena on saada ymmärrys siihen, millainen työ on tilittää useamman vuoden arvonlisäverot jälkikäteen ja miten se tulee käytännössä tehdä. Lisäksi tarkoitus on tavoite ymmärtää, millä perusteella yrityksestä tuli arvonlisäverovelvollinen. Käytännössä projekti sijoittui heinä-elokuulle 2017.</p> <p>Työn teoriaosuudessa käsitellään arvonlisäverotusta yleisellä tasolla. Siinä käydään läpi arvonlisäverovelvolliselle yritykselle tärkeimpiä asioita, kuten muun muassa vähennysoikeutta sekä arvonlisäverojen ilmoittamista ja maksamista.</p> <p>Varsinainen projekti kuvataan kolmessa vaiheessa, jotka ovat suunnittelu, käytännön toteutus ja lopputulos. Käytännön työ jakautuu kahteen erilliseen työvaiheeseen, johtuen siitä, että kolme tilikautta oli jo suljettu projektin tekohetkellä. Nämä vuodet siis käsitellään eri tavalla, kuin projektin aikana meneillään ja auki ollut tilikausi.</p> <p>Arvonlisäverot saatiin laskettua ja tilitettyä oikein Verohallinnolle ennalta asetetussa aikataulussa.</p> <p>Työtä voivat hyödyntää muun muassa yritykset, jotka ovat saaneet Verohallinnolta samankaltaisen päätöksen kuin kohdeyritys.</p>	
Asiasanat verotus, arvonlisäverotus, veroilmoitukset	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoitteet	2
1.2	Kohdeyrityksen esittely	2
1.3	Työn rakenne	3
2	Arvonlisäverotus	4
2.1	Arvonlisäverovelvollisuus	5
2.2	Poikkeukset yleisestä verovelvollisuudesta	6
2.2.1	Vähäinen liiketoiminta	6
2.2.2	Yleishyödylliset yhteisöt	7
2.2.3	Julkisyhteisöt ja uskonnolliset yhdyskunnat	8
2.3	Arvonlisäveroton toiminta	9
2.4	Vähennysoikeus ja arvonlisäveron ilmoittaminen sekä maksaminen	9
3	Projekti kohdeyritykseen	12
3.1	Suunnittelu ja työhön perehtyminen	12
3.2	Käytännön toteutus	13
3.2.1	Tilikaudet 2014-2016	13
3.2.2	Tilikausi 2017	16
3.3	Projektin lopuksi	18
4	Yhteenveto	19
	Lähteet	21

1 Johdanto

Monesti verot koetaan ikävinä pakollisina maksuina. Kansalaiset maksavat veroja muun muassa saamistaan tuloistaan sekä myynnissä olevista tuotteista ja palveluista. Verovaroilla katetaan julkisen sektorin palveluiden esimerkiksi terveydenhoidon ja koulutuksen kustannuksia. Myös julkisen hallinnon ylläpito (esimerkiksi tiet ja viemäriverkostot) rahoitetaan verotuloista. Edellä mainittujen lisäksi verotuksella on myös monia muita tehtäviä. Verovaroilla maksetaan tulonsiirtoja, kuten lapsilisiä ja toimeentuloturva. Lisäksi verotuksella pyritään ohjaamaan kansalaisten käyttäytymistä ja valintoja. Esimerkiksi ympäristövero-avulla pyritään kannustamaan ihmisiä tekemään ympäristöystävällisempiä valintoja. Jo näiden esimerkkien valossa on selvää, että ilman toimivaa verojärjestelmää yhteiskunta ei kykenisi toimimaan. (Veronmaksajat 2008.)

Työllisyyden ja tätä myöten palkasta saatavien verotulojen takaamiseksi tarvitaan menestyvää yritystoimintaa. Siinä missä kuluttajat myös yritykset maksavat monenlaisia veroja. Suurin yrityksen maksama vero on yhteisövero, eli vero joka maksetaan yrityksen tuloksesta. Arvonlisävero on mukana yritysten myymissä tuotteissa ja palveluissa. Näiden lisäksi yritystoimintaan kohdistuu muun muassa kiinteistövero ja varainsiirtovero. (Taloudellinen tiedotustoimisto 2014.)

Yrityksille oleellisia tekijöitä ovat verotuksen yksinkertaisuus, selkeys ja helppo hallinta. Näihin asioihin pyritäänkin, mutta kaikesta huolimatta on tilanteita, joissa verotuksen tulkinnanvaraisuus voi johtaa ikäviin tilanteisiin. Pahimmillaan verottajan kanssa taistellaan useita vuosia jopa oikeudessa siitä, onko veroja maksettu oikein vai väärin. Verottaja voi jälkikäteen vaatia yritystä maksamaan huomattavia veroja. Tällainen tilanne voi tulla vastaan esimerkiksi yrityskauppojen myötä. Mielestäni tällaiset tapaukset ovat mielenkiintoisia, nimenomaan verottajan ja yrityksen omien näkökantojen ja perusteluiden kannalta. Varmaa on kuitenkin se, että jälkiverotaistelut ja mahdolliset pitkät oikeustapaukset eivät edistä suomalaista yrityskulttuuria ja -ilmapiiriä. (Taloudellinen tiedotustoimisto 2014.)

Tässä opinnäytetyössä käsitellään yritysten arvonlisäverovelvollisuutta. Asiaa tarkastellaan keskittyen kohdeyrityksen tilanteeseen, jossa yritys sai heinäkuussa 2017 verottajalta päätöksen, jonka mukaan yritys on arvonlisäverovelvollinen vuodesta 2014 alkaen. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että yrityksen tulee tilittää verottajalle kolmen ja puolen vuoden arvonlisäverot jälkikäteen. Yritys on ollut toiminnassa yli 20 vuotta, ja ennen verottajan päätöstä se ei ole ollut arvonlisäverovelvollinen toiminnastaan. Toiminnassa ei ole viimeisten vuosien aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tämän yrityksen kohdalla siis

verotuksen tulkinnanvaraisuus on johtanut ikävään tilanteeseen. Olin yrityksen palveluksessa tekemässä arvonlisäverojen kirjaus- ja laskutyötä. Tehtävänäni oli laskea ja kirjata kulupuolen arvonlisäveroja, joten varsinaisessa projektin toteutus kappaleessa käsitellään pääosin ostojen arvonlisäverojen laskemista ja kirjaamista.

1.1 Työn tavoitteet

Opinnäytetyö on toiminnallinen työ, jonka tuotoksena on tehty verottajan vaatima kohdeyrityksen arvonlisäverojenkirjaus- ja laskutyö. Tähän liittyy tavoite saada ymmärrys siihen, millainen prosessi on käytännössä maksaa kolmen ja puolen vuoden verot takautuvasti. Miten se tulee hoitaa yrityksen kirjanpidossa oikealla tavalla ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Tarkoitus on myös, että työn lukemisen myötä lukijalla on käsitys siitä, mitä yrityksen arvonlisäverovelvollisuus tarkoittaa sekä teorian että käytännön tasolla.

Työn tavoitteena on laskelmien lisäksi ymmärtää, minkä seikkojen perusteella kohdeyrityksestä tuli arvonlisäverovelvollinen. Mitkä tekijät vaikuttivat tähän päätökseen?

1.2 Kohdeyrityksen esittely

Kohdeyritys on x kunnan tytäryhtiö, jonka juuret ulottuvat yli 20 vuoden taakse. Yritys tarjoaa perheryhmäkotipalveluita yksin maahan tulleille alaikäisille turvapaikan saaneille nuorille. Perheryhmäkotiin tullessaan nuorilla on siis jo kuntapaikka kyseenomaisessa kunnassa. Perheryhmäkodin tavoitteena on tarjota nuorille tukea, ohjausta ja vakaa kasvuympäristö. Alaikäisten uskoa itseensä ja elämään pyritään parantamaan kaikella mahdollisella tavalla. Tarkoituksena on edistää heidän sopeutumista ja osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perheryhmäkodin lisäksi yhtiössä on kaksi muuta yksikköä. Yhteen yksikköön sijoitetaan yksin Suomeen tulleet alle 18 vuotiaat nuoret, jotka ovat saaneet oleskeluluvan Suomesta ja kuntapaikan kyseenomaisesta kunnasta. Nuoret vastaavat itsenäisesti asioidensa hoidosta ja arkipäivän askareista, kuten ruoanlaitosta ja siivouksesta. Ohjaajat tukevat nuoria kaikissa asioissa, yhtenä tärkeänä asiana on koulunkäynnin tukeminen.

Toisessa yksikössä puolestaan ovat 18 – 21 vuotiaat nuoret, jotka ovat aiemmin asuneet perheryhmäkodissa. Nuoret asuvat itse vuokraamissaan asunnoissa ja pyrkimyksenä on, että nuori pystyisi itse vastaamaan asioistaan.

Kohdeyritys ei harjoita muuta liiketoimintaa. Se on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, joka ei jaa lainkaan osinkoa. Yrityksen tilikausi on kalenterivuosi.

1.3 Työn rakenne

Opinnäytetyön alussa asiaa tarkastellaan teorian pohjalta. Teoriaosuudessa käsitellään arvonlisäverotusta yleisellä tasolla. Tavoitteena on, että teoriaosuuden pohjalta lukija ymmärtää mikä on arvonlisävero, ketkä sitä maksaa ja miten se maksetaan.

Teoriaosuuden jälkeen siirrytään varsinaiseen käytännön projektiin. Prosessi käydään läpi kolmivaiheisena, jotka ovat suunnittelu-, toteutus ja lopputulos. Varsinainen toteutusvaihe kuvaa parhaiten arjen todellisen työn. Se käydään läpi varsin tarkasti, jotta työstä saisi mahdollisimman todellisen kuvan.

Opinnäytetyön lopussa on aika yhteenvedolle. Mitä yrityksen arvonlisäveroprojektista jäi käteen? Mitä siitä opin? Mitä ajatuksia koko projekti minussa herätti?

2 Arvonlisäverotus

Arvonlisävero (alv) on kulutusvero, joka sitoutuu melkein kaikkien tavaroiden ja palvelujen kulutukseen. Se on välillinen vero, jonka yritykset laskevat mukaan myyntihintoihinsa ja tilittävät verohallinnolle. Arvonlisävero veloitetaan kokonaisuudessaan lopullisilta kuluttajilta, se on tarkoitettu nimenomaan kuluttajien maksettavaksi. (Valtiovarainministeriö n.d.)

Arvonlisäverolain 30.12.1993/1501 1 § mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle jokaisesta seuraavasta tapahtumasta:

- Suomessa liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta palvelun ja tavarantoiminnan myynnistä;
- Suomessa tapahtuvasta maahantuonnista;
- Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan yhteisöhankinnasta (EU-maiden välillä tapahtuva hankinta);
- Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan siirrosta.

Jokaisesta tapahtuneesta myynnistä myyjätaho tilittää valtiolle veroa vain siinä kyseisessä vaiheessa syntyneestä arvonlisästä. Varsinaiseen kuluttajahintaan sisällytetään veroa verokannan mukainen määrä. Tämä on yhtä suuri kuin arvonlisästä maksettu vero yhteensä. Vähennysoikeuden avulla estetään veron kertaantuminen: pääsäännön mukaan ostoihin sisältyneen veron määrän saa vähentää myynnistä tilitettävästä veron määrästä. Arvonlisävero lasketaan aina verottomasta määrästä eli veron perusteesta. (Valtiovarainministeriö n.d.) Veron perusteeseen sisältyvät kaikki hinnannlisät, jotka myyjä veloittaa ostajalta, kuten laskutuslisät ja rahdit. (Yrittäjät 2016.)

Arvonlisäveron määrä verottomasta hinnasta lasketaan seuraavasti:

Arvonlisäveron määrä = veron peruste x sovellettava verokanta / 100

Arvonlisäveron määrä ja veron peruste verollisesta hinnasta lasketaan seuraavasti:

Arvonlisäveron määrä = sovellettava verokanta x verollinen hinta / (100 + sovellettava verokanta)

Veron peruste = 100 x verollinen hinta / (100 + sovellettava verokanta)

(Verohallinto 2017a.)

Arvonlisäverojärjestelmä on käytössä melkein kaikissa Euroopan OECD-maissa. Kaikkien EU-jäsenten tulee soveltaa arvonlisäveroa omassa maassaan. Suomessa yleinen arvonlisäverokanta on 24 %, joka otettiin käyttöön vuoden 2013 alusta. Tämän lisäksi Suomessa käytetään kahta alennettua verokantaa, 10 ja 14 prosenttia. On olemassa myös hyödykkeitä, joihin käytetään nolloverokantaa (kuva 1). Tässä tapauksessa myyntiin ei sisälly veroa, mutta myyjälle palautetaan ostoihin sisältynyt arvonlisävero. (Valtiovarainministeriö n.d.)

24 %	Yleinen verokanta
14 %	Elintarvikkeet, ravintola- ja ateriapalvelut ja eläinten rehut (ei eläimet, juomavesi, alkoholiuomat ja tupakka)
10 %	Henkilökuljetukset Kirjat Liikuntapalvelut Lääkkeet Majoituspalvelut Pääsyliput kulttuuri-, sirkus- ja urheilutapahtumiin, elokuvaan ja huvipuistoihin Yleisradion valtion televisio- ja radiorahastosta saama määräraha Vähintään kuukaudeksi tilattujen sanoma- ja aikakauslehtien myynnit
0 %	Vienti Suomen ulkopuolelle suuntautuvat tavarakuljetukset Yleishyödyllisten yhteisöjen jäsenlehtien myynti Kansainvälisessä liikenteessä käytettävien vesialusten ja kansainvälistä liikennettä harjoittavan yhtiön ilma-alusten myynti

Kuva 1 Arvonlisäverokannat Suomessa (Veronmaksajat 2017)

2.1 Arvonlisäverovelvollisuus

Pääsäännön mukaan jokainen tavaroiden ja palveluiden myyntiä liiketoiminnan muodossa harjoittava on arvonlisäverovelvollinen. Tämä pääsääntö pätee kaikkiin elinkeinonharjoittajiin yritysmuodosta riippumatta. (Edilex 2014.) Arvonlisäverolain 2 § mukaan pääsääntöisesti velvollinen suorittamaan arvonlisäveroa (eli verovelvollinen) on tavarain tai palvelun myyjä. Arvonlisäverolaissa on myös omat säännökset poikkeustilanteisiin, joissa ostaja on verovelvollinen. Tällainen tilanne voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun myyjä on ulkomaalainen, joka ei ole verovelvollinen Suomessa (poikkeuksena rakentamispalveluiden käännetty verovelvollisuus). (Edilex 2014.)

Arvonlisäverollisia ovat ainoastaan liiketoiminnan muodossa tapahtuvat toiminnot. Käsitettä ”liiketoiminta” ei ole määritelty arvonlisäverolaissa. Käytännössä se kuitenkin tarkoittaa ansion tarkoituksessa tapahtuvaa, jatkuvaa ja itsenäistä toimintaa, johon sisältyy normaalina pidettävä yrittäjäriski. Toisinaan omakustannushintainen tai tappiollinenkin toiminta voidaan lukea liiketoiminnaksi, sillä liiketoiminnan merkkien täyttymistä tarkastellaan kokonaisuutena. (Edilex 2014.)

Arvonlisäverollista liiketoimintaa harjoittavan tulee ilmoittautua ennen liiketoiminnan aloittamista arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Käytännössä ilmoitus tehdään perustamisilmoituslomakkeella (Y-lomake) Verohallinnolle. (Verohallinto 2017b.) Kun liiketoiminta lopetetaan, päättyy myös verovelvollisuus. Kuitenkin voidaan katsoa, että verollinen toiminta jatkuu siihen saakka, kunnes elinkeinonharjoittaja myy hankittua liikeomaisuutta. (Edilex 2014.)

2.2 Poikkeukset yleisestä verovelvollisuudesta

2.2.1 Vähäinen liiketoiminta

Arvonlisäverovelvollista toimintaa harjoittavan verovelvollisuus täyttyy vain silloin, kun arvonlisäverolain mukainen liikevaihto tilikaudelta on yli 10 000 euroa (31.12.2015 saakka raja oli 8 500 euroa). Mikäli tilikausi on lyhyempi tai pidempi, kuin 12 kuukautta, liikevaihto muunnetaan vastaamaan 12 kuukauden liikevaihtoa. (Verohallinto 2017b.)

Liikevaihtorajaa laskettaessa tilikauden liikevaihtoon huomioidaan

- palveluiden ja tavaroiden verolliset myynnit
- nollaverokannan alaiset myynnit
- kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutukset ja myynnit (esimerkiksi saatu vuokratulo)
- rahoitus- ja vakuutuspalvelujen myynnit
- kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomat myynnit. (Verohallinto 2017b.)

Vaikka kaikkiin yllämainittuihin myynteihin ei sisälly arvonlisäveroa, tulot otetaan kuitenkin huomioon 10 000 euron rajaa laskettaessa. Sillä onko hintaan sisällytetty arvonlisävero vai ei, ei siis ole merkitystä. (Verohallinto 2017b.)

Siis mikäli 12 kuukauden mittaisen tilikauden liikevaihto on alle 10 000 euroa, ei elinkeinonharjoittajan tai yrityksen tarvitse ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi. Vaikka liikevaihto on pienempi kuin 10 000 euroa, voi tästä huolimatta halutessaan hakeutua arvonlisäverorekisteriin. Mikäli etukäteen on arvioitu, että tilikauden liikevaihto jää alle 10 000 euron, mutta myynti ylittääkin rajan, arvonlisävero tulee suorittaa koko tilikauden myynnistä. (Verohallinto 2017b) Jos puolestaan jälkikäteen huomataan, että verovelvolliseksi hakeutuneen liikevaihto tilikaudelta jää alle 10 000 euron rajan, verovelvollinen poistetaan rekisteristä vain hänen omasta vaatimuksestaan. Poistaminen rekisteröidään sille päivälle, jolloin vaatimus on saapunut Verohallintoon, eikä maksettuja veroja palauteta. (Edilex 2014.)

Mikäli liikevaihto on yli 10 000 euroa, mutta alle 30 000 euroa (31.12. saakka raja oli 22 500 euroa) yritys on oikeutettu osittaiseen alarajahuojennukseen. Huojennukseen ovat

oikeutettuja kaikki arvonlisäverovelvolliset, jos vain liikevaihtoraja ja muut huojennuksen edellytykset täyttyvät. Huojennuksen saamisen esteenä voi olla erinäisiä syitä. Esimerkiksi mikäli tilikaudelta suoritettava vero on negatiivinen (eli ostojen vero on suurempi kuin myyntien vero), huojennusta ei saa. (Verohallinto 2017bc)

Osittaisen alarajahuojennuksen määrä lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{vero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 10\,000\text{e}) \times \text{vero}}{20\,000\text{ e}}$$

Yrityksen tulee itse laskea liikevaihdon, veron ja huojennuksen määrä. (Verohallinto 2017c.)

2.2.2 Yleishyödylliset yhteisöt

Arvonlisäverolain 4 §:n pykälän mukaan yleishyödylliset yhdistykset ja säätiöt eivät ole arvonlisäverovelvollisia yleishyödyllisestä toiminnastaan. Tällöin hyödykkeen hintaan ei lisätä arvonlisäveroa, mutta myöskään ostoihin sisältyvää arvonlisäveroa ei voida vähentää (Verohallinto 2017d). Yleishyödyllisten yhteisöjen verovelvollisuus koskee siis vain toimintaa, josta saatu tulo on tuloverolain 30.12.1992/1535 tarkoittamaa yhteisön veronalaista elinkeinotuloa. Tämän lisäksi yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen tarjoilu- ja kiinteistöhallintapalvelun omasta käytöstä. (Edilex 2014.)

Yleishyödylliset yhteisöt toimivat yksinomaan yleiseksi hyväksi esimerkiksi aineellisessa, henkisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä. Mikäli toiminta kohdistuu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin, yhteisö ei ole yleishyödyllinen. Lisäksi yleishyödyllisen yhteisön toiminta ei tuota osallisille taloudellista etua osinkoina, voitto-osuuksina, kohtuullista suurempana pidettynä palkkana tai muuna hyvityksenä. (Edilex 2014.)

Yleishyödylliseksi yhteisöksi voidaan lukea muun muassa

- maatalouskeskukset ja maamiesseurat
- työmarkkinajärjestöt ja työväenyhdistykset
- nuoris- ja urheiluseurat
- yhdistykset jotka edistävät vapaaehtoista harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa
- puolerekisteriin merkityt puolueet
- muut yhteisöt, joiden tarkoitus on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen, sosiaalisen toiminnan harjoittaminen tai tieteen tai taiteen tukeminen. (Edilex 2014.)

2.2.3 Julkisyhteisöt ja uskonnolliset yhdyskunnat

Uskonnollisten yhdyskuntien varsinainen toiminta ei ole arvonlisäverovelvollista (Edilex 2014). Evankelisluterilaiset kirkot, ortodoksiset kirkkokunnat ja muut uskonnolliset yhdyskunnat (ja niiden seurakunnat) ovat vapautettuja arvonlisäveron suorittamisesta tuloverolain 23§:n mukaisista toiminnoista, joita ovat

- toiminnan rahoittamiseksi järjestetyt arpajaiset, myyjäiset, urheilukilpailut, huvitilaisuudet ja muut näihin rinnastettavat toiminnot
- jäsenlehdistä ja muista toimintaa palvelevista julkaisuista saatu tulo
- adressien, merkkien, korttien ja muiden vastaavien tavaroiden myynnistä saatu tulo
- rangaistuslaitoksissa, sairaaloissa, vanhainkodeissa, invalidihuoltolaitoksissa tai muissa vastaavissa huoltolaitoksissa askartelu- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myyntitulo
- bingopelien pitämisestä saatu tulo

Valtio on kokonaisena yksikkönä arvonlisäverovelvollinen hyödykkeiden myynneistä, jotka tapahtuvat liiketoiminnan muodossa. Poikkeuksen tekevät kuitenkin valtion liikelaitokset (Huoltovarmuuskeskus, Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos), jotka ovat erikseen arvonlisäverovelvollisia. (Edilex 2014.)

Viranomaistoimintoina tapahtuvista myynneistä valtion ei tule suorittaa arvonlisäveroa. Viranomaistoimintoja ovat kaikki viranomaisten suoritukset, joiden tuottamiseen viranomaisella on yksinoikeus ja joiden kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen. Esimerkiksi patentti, ajokortti, passi, henkilökortti ja ajoneuvon rekisteröinti ovat tällaisia suoritteita. (Edilex 2014.)

Kukin kunta tai kuntayhtymä on erikseen verovelvollinen. Arvonlisäverotuksessa kunta luetaan yhdeksi yksiköksi, vaikka sen sisällä harjoitetaan useita verollisia toimintoja. Kunnat, kuntayhtymät ja Ahvenanmaan maakunta ovat verovelvollisia niistä myynneistä, jotka tapahtuvat liiketoiminnan muodossa. Kun harkitaan, tapahtuuko toiminta liiketoiminnan muodossa, sovelletaan myös kuntiin samoja valtion verotonta viranomaistoimintaa koskevia periaatteita. (Edilex 2014.)

2.3 Arvonlisäveroton toiminta

Arvonlisäverottomuus on poikkeuksellista liiketoiminnan muodossa tapahtuvista myynneistä. Arvonlisäverolain 4 luvussa on lueteltu poikkeukset, joiden myynnistä ei suoriteta arvonlisäveroa. Näitä poikkeuksia ovat muun muassa seuraavat myynnit

- Kiinteistön luovutukset (AVL 27 §)
- Postipalvelu (AVL 33 b §)
- Terveyden- ja sairaanhoito (AVL 34 §)
- Sosiaalihuolto (AVL 37 §)
- Koulutus (AVL 39 §)
- Hengellinen apu (AVL 40 a §)
- Rahoituspalvelut (AVL 41 §)
- Vakuutuspalvelut (AVL 44 §)
- Esiintymispalkkiot ja eräät immateriaalioikeudet (AVL 45 §)
- Vähintään kuukauden ajaksi tilattu sanoma- ja aikakauslehtien myynti (AVL 55 §).

2.4 Vähennysoikeus ja arvonlisäveron ilmoittaminen sekä maksaminen

Arvonlisäverovelvollinen saa vähentää ostamaansa tuotteen tai palvelun hintaan kuuluvan arvonlisäveron vain, jos tuote tai palvelu on hankittu arvonlisäverovelvollista liiketoimintaa varten. Edellytyksenä on myös se, että tuotteen tai palvelun myyjä on myös arvonlisäverovelvollinen. (Verohallinto 2017e.)

Arvonlisäverolaissa on rajoitettu yleistä vähennysoikeutta. Mikäli hankittua tavaraa tai palvelua käytetään muuhun kuin arvonlisäverovelvolliseen liiketoimintaan, saa ostaja vähentää vain arvonlisäverovelvollista toimintaa vastaavan osuuden. Esimerkiksi jos hankinnat menevät yrittäjän- tai henkilökunnan omaan käyttöön tai sellaiseen toimintaan, josta vähennyksiä ei saa tehdä, arvonlisäveroa ei voida vähentää. (Verohallinto 2017e.) Toisin sanoen, mikäli ostot näyttävät palvelevan enemmän yrityksen työntekijöiden yksityistä kulutusta kuin liiketoimintaa ei vähennysoikeutta ole. Esimerkiksi seuraavien hankintojen kohdalla ei ole vähennysoikeutta

- asuntona, lastentarhana tai vapaa-ajanviettopaikkana käytettävä kiinteistö sekä siihen liittyvät tavarat ja palvelut
- asunnon ja työpaikan väliseen kuljetukseen liittyvät hankinnat
- edustusmenot
- henkilöautot, moottoripyörät ja tietyt muut kuljetusvälineet sekä niihin liittyvät hankinnat (ei koske ajoneuvoa, joka myydään, vuokrataan tai on hankittu pelkästään vähennysoikeutettuun käyttöön). (Verohallinto 2017f.)

Maksettavan arvonlisäveron määrän saa selville, kun vähentää verokauden suoritettavasta verosta saman verokauden vähennyskelpoisiin ostoihin sisältyneen veron. (Verohallinto 2017g.)

Yrityksen tai yhteisön tulee oma-aloitteisesti tehdä arvonlisäveroilmoitus ja maksaa arvonlisävero verokauden mukaisesti. Vuonna 2016 ilmoitukset arvonlisäverosta, muista oma-aloitteisista veroista sekä työnantajasuorituksista ilmoitettiin paperilomakkeella tai verkossa Verotili-palvelussa. Vuoden 2017 alusta siirryttiin käyttämään Verohallinnon Oma-Vero palvelua (vero.fi/omavero), jonne edellä mainitut verot ja suoritukset ilmoitetaan. Veroilmoitukset voi antaa paperilomakkeella vain erityisestä syystä (esimerkiksi jos sähköinen ilmoittaminen on mahdotonta teknisen esteen vuoksi). (Verohallinto 2017g.)

Oma-aloitteisten verojen ilmoittamisen ja maksamisen eräpäivä on lähes aina kuukauden 12. päivä. Mikäli 12.päivä sattuu lauantaille tai pyhäpäivälle, eräpäivä on seuraava arkipäivä. Arvonlisäveron ja työnantajasuoritusten verokaudet voivat olla eripituiset. (Verohallinto 2017g.)

Useimmiten verokausi on kalenterikuukausi. Tällöin työnantajasuoritukset tulee ilmoittaa ja maksaa palkanmaksua seuraavan kuukauden 12. päivänä. Arvonlisäveron ilmoituksen ja maksun eräpäivä on verokautta toisena seuraavan kuukauden 12. päivä. Esimerkiksi tammikuun arvonlisävero pitää ilmoittaa ja maksaa maaliskuun 12. päivään mennessä. (Verohallinto 2017g.)

Pidemmät verokaudet ovat neljänneskalenterivuosi ja kalenterivuosi. Nämä koskevat vain pienyrityksiä, ja näiden tulee erikseen hakea pidempää ilmoitusjaksoa. (Verohallinto 2017g.)

Mikäli verokausi on neljänneskalenterivuosi, työnantajasuoritukset ja arvonlisävero tulee ilmoittaa ja maksaa kalenterivuosineljännestä toisena seuraavan kuukauden 12. päivään mennessä. (Verohallinto 2017g.)

Joskus verokausi voi olla myös kalenterivuosi. Tällöin määräpäivä ei olekaan kuukauden 12. päivä, vaan seuraavan vuoden helmikuun viimeinen päivä. (Verohallinto 2017g.)

Mikäli verokauden ensimmäinen veroilmoitus myöhästyy, sille lasketaan päiväkohtainen myöhästymismaksu sekä jos veroilmoitus on myöhässä yli 45 päivää, veron määrään perustuva myöhästymismaksu. (Verohallinto 2017g.)

Verohallinnolta ei tule oma-aloitteisten verojen maksamista varten erillistä tilisiirtolomaketta. Verot maksetaan oma-aloitteisten verojen viitenumeraalla (joka löytyy Oma-Vero palvelusta) viimeistään verokauden mukaisena eräpäivänä. Mikäli oma-aloitteiset verot maksetaan eräpäivän jälkeen, on veron lisäksi maksettava viivästyskorkoa. Viivästyskorko on 7 % vuonna 2017. Korkoprosentti tarkastetaan vuosittain. (Verohallinto 2017g.)

3 Projekti kohdeyritykseen

Opinnäytetyön yksi keskeisimmistä tavoitteista on saada käsitys siihen, miten yrityksen tulee hoitaa kolmen ja puolen vuoden arvonlisäverojen tilitys takautuvasti. Miten tapahtumat käsitellään kirjanpidossa sekä kuinka arvonlisäverot lasketaan? Tarkoitus on myös ymmärtää, minkä seikkojen perusteella kohdeyrityksestä tuli arvonlisäverovelvollinen. Mitkä tekijät vaikuttivat tähän päätökseen?

Kohdeyritys itse alkoi selvittää mahdollista arvonlisäverovelvollisuuttaan pyytämällä Verohallinnolta kirjallista ohjausta asiaan liittyen. Yritys teki Verohallinnolle tarvittavat selvitykset, joiden pohjalta Verohallinnon päätös syntyi. Päätökseen ei saanut hakea muutosta valittamalla.

Yksi päätöksen peruste oli se, että yrityksen ei katsota olevan tuloverolain 22 §:n mukainen yleishyödyllinen yhteisö, sillä annettujen tietojen perusteella yhtiöllä ei katsota olevan yleishyödylliseksi luettavaa toimintaa. Yhtiön toimintojen katsotaan tapahtuvan elinkeinotoiminnan muodossa. Tämän perusteella yhtiöön ei sovelleta arvonlisäverolain 4 §:ää, vaan yhtiö on lain yleisten säännösten mukaisesti arvonlisäverovelvollinen. Toinen peruste oli se, että yhtiö ei täytä arvonlisäverolain 37 §:n arvonlisäverottoman sosiaalihuoltopalvelun edellytyksiä.

3.1 Suunnittelu ja työhön perehtyminen

Projektin tarkoituksena siis on laskea, kirjata ja tilittää arvonlisäverot tilikausilta (tämän yrityksen kohdalla tilikausi on kalenterivuosi) 2014, 2015, 2016 ja 2017. Verohallinnon päätöksessä oli verojen maksun eräpäivä, johon päätöksen saannon hetkellä oli noin kuukausi. Käytännössä tämä siis tarkoitti sitä, että kaiken muun ohella tulisi laskea ja tilittää kolmen ja puolen vuoden arvonlisäverot kuukaudessa, mikäli myöhästymismaksuilta ja viivästyskoroilta haluttaisiin välttyä. Lähtötilanteessa myöhästyneitä arvonlisäveroilmoituksia oli 42 kappaletta. Verohallinto kuitenkin lupasi, ettei peri myöhästymismaksuja ensimmäisiltä viikoilta. Tavoitteena kuitenkin oli saattaa projekti loppuun noin puolessatoista kuukaudessa.

Ennen projektin alkua minulla ei ollut selkeää käsitystä kyseisestä yrityksestä ja sen toiminnasta. Kun minut palkattiin, tutustuinkin omatoimisesti yritykseen ja sen toimintaan, jotta saisin edes jonkinlaisen käsityksen, millaisesta toiminnasta on kyse. Myös yrityksessä ennen varsinaisen työn aloittamista kävimme hieman läpi yrityksen kirjapitoa erityisesti erityyppisiä tositelajeja ja kirjanpito-ohjelmaa, jota myös työssäni myöhemmin käytin.

Projektista vastaava henkilö oli myös aktiivisesti yhteydessä tilintarkastusyhteisöön, verotajaan ja yrityksen emoyhtiön talousjohtoon. Ilmassa oli paljon kysymyksiä muun muassa siitä, millä tarkkuudella arvonlisäverot jo päätetyiltä tilikausilta tulisi laskea ja miten mahdollinen verotarkastaja asiaan suhtautuisi? Ensin oli ajatus, että jo päätetyt tilikaudet tulisi käydä läpi tosine tositteelta, mutta tilintarkastusyhteisö suositti, että jo päätettyjen tilikausien kohdalla mennään tiliryhmätasolla olennaisuuden periaatetta noudatellen. Muutamien eurojen heitto suuntaan tai toiseen ei siis ollut vakavaa. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että pienten yksittäisten tapahtumien kohdalla voitiin olettaa, tapahtuman olevan tietyn verokannan mukainen. Puolestaan meneillään olevan eli tilikauden 2017 kohdalla tuli jokainen tosine käydä sentin tarkkuudella läpi.

Jo alkumetreillä sovimme selkeästä työnjaosta. Minä keskityin kulupuolen eli käytännössä ostojen arvonlisäveroihin ja projektista vastaava henkilö huolehti myyntilaskujen arvonlisäveroista.

3.2 Käytännön toteutus

Projekti ajoittui siis vuoden 2017 loppukesälle. Tällöin jo tilikaudet 2014-2016 olivat suljettuja, joten käytännön työ näiden vuosien osalta oli erilainen, kuin meneillään ja auki olevan tilikauden 2017 työ.

3.2.1 Tilikaudet 2014-2016

Lähdin liikkeelle siis kauden 2014 ostojen arvonlisäveroista. Ensimmäiseksi tuotin kirjanpito-ohjelmasta joka kuukaudelle oman tilikohtaisen tuloslaskelman paperiversioksi. Paperiversio oli apuna tarkastusta varten ja kaikki paperit arkistoitiin mahdollista myöhempää tarvetta varten. Samasta kirjanpito-ohjelmasta ajoin myös kuukausikohtaisen pääkirjan perinteiseen Excel taulukkoon. Varsinainen laskutyö tehtiin tähän kyseiseen Excel taulukkoon.

Yrityksen ostot ovat hyvin monenlaisia. Yksi ostotapahtuma voi sisältää minkä tahansa verokannan (24 %, 14 %, 10 % tai 0 %), joten kuukauden ostojen yhteissummaan ei voinut vain laskea yhden tietyn kannan mukaista arvonlisäveroa. Tilintarkastajan antaman ohjeen mukaisesti joidenkin tilien kohdalla sai tehdä tiettyjä oletuksia arvonlisäverokannasta. Esimerkiksi tilin ”elintarvikkeet” kohdalla oli aiheellista olettaa pääosin ostojen sisäl-

tävän 14 %:n arvonlisäveron. Mukana oli myös muita minulle ”itsestään selviä” tilejä, kuten esimerkiksi palkat, palkan sivukulut, vuokrat yms. kulut, jotka eivät sisällä arvonlisäveroa. Nämä tilit siis jätin huomioimatta.

Etenin pääkirjan mukaisesti tili tililtä ja laskin arvonlisäverot Excel taulukkoon lisättyyn alv sarakkeeseen. Esimerkiksi tilin ”elintarvikkeet” kohdalla laskin tilin ostojen loppusummasta arvonlisäveron, jonka kirjasin alv sarakkeeseen. Apuna käytin etukäteen selvitettyjä alv kantojen kertoimia (taulukko 1), joiden avulla sain laskettua veron osuuden hinnasta, joka sisältää arvonlisäveron. Kertoimet jäivät muutamien toistojen jälkeen mieleen.

Taulukko 1 ALV kantojen kertoimet (Laskurini.fi 2017)

ALV	kerroin	osuus verollisesta hinnasta
24 %	$1 - (1 / 1,24) = 0,19355$	19,4 %
14 %	$1 - (1 / 1,14) = 0,12281$	12,3 %
10 %	$1 - (1 / 1,10) = 0,09091$	9,1 %

Läheskään kaikkien tilien kohdalla toiminta ei kuitenkaan ollut näin helppoa. Monet tilit olivat sellaisia, että ne sisälsivät eri verokantojen mukaisia ostoja. Tällöin tilin tapahtumat tuli käydä tositate tositteelta läpi. Erityisesti jos tilillä oli euromäärältään tavallista suurempia ostoja, tuli näiden verokanta tarkastaa laskusta tai muusta tositateesta. Etsin tositenumerolla kirjanpidon kansioista kyseisen tapahtuman ja tarkistin sen sisältämän arvonlisäveron määrän. Joskus samalla tositateella saattoi olla kolmeakin eri verokantaa. Tällöin riitti, että kirjasin arvonlisäveron yhteissumman alv sarakkeeseen. Veroja ei siis tarvinnut eritellä verokannoittain, koska ostojen arvonlisäverojen kohdalla näin ei tarvitse menetellä.

Esimerkiksi tili ”muut palvelut”, saattoi sisältää kaikkien verokantojen mukaisia ostoja. Tämän tilin kohdalla kävin siis jokaisen tapahtuman erikseen läpi. Kirjasin yksittäisen tapahtuman mahdollisen arvonlisäveron alv sarakkeeseen.

Jokainen tili tuli käydä ajatuksella läpi ja miettiä onko tarvetta tarkastaa tositteet, onko tapahtumat suuria ja oleellisia ja voiko olettaa tilin ostojen olevan tietyn verokannan mukaisia. Monet tapahtumat toistuivat kuukausittain samanlaisina ja projektin varrella ne oppi tunnistamaan ja niiden verokannan muisti ulkoa.

Se että yksittäinen tapahtuma sisälsi arvonlisäveroa ei ollut ainoa kirjaamisperuste. Tuli myös miettiä, ovatko kulut vähennyskelpoisia. Onko hankinnat tehty varsinaista liiketoimintaa varten? Sain onneksi apua aina projektista vastaavalta henkilöltä, joten yksin ei tarvinnut pohtia mitään. Tarvittaessa konsultoimme myös tilintarkastajaa kulujen vähennyskelpoisuudesta. Matkan varrella kuitenkin myös tietyt toistuvat vähennyskeltvottomat kuluerät oppi tunnistamaan, joka luonnollisesti helpotti työtä.

Kun kuukausitasolla kaikki tilit oli käyty läpi ja mahdolliset arvonlisäverot kirjattu niille kuukaluvan sarakkeeseen, oli aika laskea kuukauden verojen yhteissumma. Tämän jälkeen tarkistin vielä laskelmat ja summan oikeellisuuden ennen siirtymistä seuraavaan kuukauteen. Joka kuukauden laskelmat tallennettiin sähköisesti sekä tulostettiin kansioihin mahdollista tilin- ja verotarkastusta varten. Sitten oli aika käydä seuraavan kuukauden kimp- puun.

Tällä periaatteella kävin läpi jo suljetut tilikaudet 2014, 2015 ja 2016. Vuodet 2015 ja 2016 toivat kuitenkin mukanaan lisätyötä verrattuna vuoteen 2014, sillä näinä vuosina mukaan tuli uusia yksiköitä, joiden myötä työmäärä luonnollisesti kasvoi. Uudet yksiköt toivat myös mukanaan uusia tilejä ja uudentyypisiä kuluja, joiden vähennyskelpoisuutta tuli miettiä erikseen.

Projektista vastaava henkilö huolehti myyntien arvonlisäverojen laskemisesta ja myyntilaskujen oikaisusta. Yrityksen tulovirta tulee käytännössä muutamilta eri tahoilta, eli vain näille tahoille on mennyt myyntilaskuja. Projektin vastaava oli siis yhteydessä näihin tahoihin, kertoi verottajan päätöksestä ja laittoi menemään oikaistut myyntilaskut verottajan päätöksineen. Arvonlisäverot saimme periä näiltä tahoilta, joille myyntilaskut oli menneet. Näin ollen yrityksen ei tarvinnut maksaa arvonlisäveroja ”omasta kassastaan”.

Samana henkilön vastuulla oli myös verojen ilmoittaminen ja tilitys. Hän laski tilitettävän arvonlisäveron määrän vähentämällä vähennyskelpoisiin ostoihin sisältyvän veron myyntien verosta. Sitä mukaa kun oikaistuista myyntilaskuista alkoi tulla rahaa yritykselle, alettiin myös tilittää arvonlisäveroja verottajalle. Näin projekti eteni vuosien 2014-2016 osalta. Varsinaiseen laskutyöhön aikaa meni näiden kausien osalta noin kolme viikkoa.

3.2.2 Tilikausi 2017

Vuotta 2017 läpi käydessäni pääsin käsiksi varsinaiseen kirjanpito-ohjelmaan. Kyseinen tilikausi oli meneillään ja auki, joten tapahtumat korjattiin suoraan kirjanpito-ohjelmaan. Minun vastuullani oli ostolaskujen arvonlisäverojen tarkistaminen ja mahdollinen kirjaus. Yrityksellä on myös muun tyyppisiä kulupuolen tosittelajeja kuin ostolaskut. Nämä käyttäytyivät kirjanpito-ohjelmassa hieman eri tavalla, joten näiden verojen laskemisen ja kirjaamisen hoiti projektin vastaava.

Tilikauden 2017 osalta tilintarkastaja oli antanut selkeän ohjeen. Tapahtumat piti käydä läpi tosite tositteelta pyrkimyksenä euron tarkka lopputulos. Enää ei siis riittänyt oletukset ja olennaisuuden periaatteen soveltaminen, niin kuin edellisten tilikausien kohdalla oli vara tehdä.

Kaikki ostolaskut löytyivät asianmukaisesti kansioista ja lähdin käymään niitä läpi vuoden alusta lukien. Lähes aina laskusta kävi ilmi mahdollinen arvonlisäverokanta ja veron määrä. Muutamia laskuja tuli vastaan, joissa ei ollutkaan mitään mainintaa arvonlisäverosta, jolloin oletettiin, että laskuun ei sisälly vähennettävää veroa. Tälläkin tilikaudella mukana oli kuluja, joiden vähennyskelpoisuutta mietittiin yhdessä ja tarkastettiin verottajan antamia ohjeita.

Käytännössä työ eteni niin, että ensin tarkastin ostolaskusta sisältääkö se vähennyskelpoista arvonlisäveroa. Mikäli ostolasku oli veroton tai siihen sisältyvä vero ei ollut vähennyskelpoinen, en tehnyt mitään muutoksia kirjanpito-ohjelmaan, vaan siirryin suoraan seuraavaan laskuun. Mikäli lasku sisälsi vähennettävää veroa, hain tositenumerolla tapahtuman kirjanpito-ohjelmasta. Tein vastakirjauksen alkuperäiselle Debet tilille, eli kulutilille jota hankinta koski. Eli käytännössä siis tein Kredit viennin tälle tilille. Tämän jälkeen tein uuden Debet kirjauksen edelleen samalle kulutilille. Tähän kirjaukseen laitoin kyseessä olevan verokannan ja ohjelma laski automaattisesti kuuluvan veron määrä ja kirjasi sen ostojen alv saamiset tilille. Tällöin alkuperäiselle kulutilille jäi luonnollisesti veroton summa. Ostovelkatiliin ja siihen liittyviin kirjauksiin ei ollut syytä puuttua missään vaiheessa. Lopuksi tarkastin vielä, että tosite ei erota. Mikäli kulutilillä oli mukana kustannuspaikka, tuli tämä pitää mukana jokaisessa viennissä.

Moniin ostolaskuihin sisältyi eri verokantoja. Parhaimmillaan yhdessä ostolaskussa oli kolmen eri verokannan mukaisia ostoja. Nämä tuli tietenkin erotella kaikki. Vastakirjauksen eli kulutilin Kredit kirjauksen pystyi tekemään yhteissummana, mutta uudet Debet kirjaukset tuli tehdä verokannoittain.

Näin tosite tositteelta eteni siis vuosi 2017. Pelkästään ostolaskuja sisältäviä kansioita oli useita, mutta työ eteni sangen jouhevasti, kun vauhtiin pääsi. Niin kuin edellisten vuosienkin kohdalla myös vuonna 2017 toistui paljon samankaltaisia laskuja, jotka opin nopeasti tunnistamaan ja tulkitsemaan. Tarkkana kuitenkin täytyi olla ja jos olimme epävarmoja, jättimme mieluummin arvonlisäveron kirjaamatta. Niin kuin aiemmin todettu muun tyyppisistä kuluista, kuin ostolaskuista (esimerkiksi suoraan tiliotteelta kirjatuihin) huolehti projektin vastaava. Hän myös edellisten tilikausien tapaan oikaisi myyntilaskut ja huolehti arvonlisäverojen laskemisesta ja maksamisesta.

Virheitä sattuu kaikille ja se on täysin inhimillistä. Tarkoituksena kuitenkin oli, että tilikausi 2017 tehdään mahdollisimman tarkasti oikein, joten tarkastimme lopuksi tehdyt kirjaukset muutamilla eri tavoilla.

Yhden yhtiön osan toiminta laskutetaan tietyltä taholta toteutuneiden kulujen suhteessa. Näihin kuluihin pohjautuen laskutetaan tätä kyseistä tahoa kuukausittain. Etsimme lähetetyt laskut, joiden liitteinä on kulut eriteltynä tileittäin. Ajoin samaiset kulut samalta ajanjaksoilta kirjanpito-ohjelmasta. Nämä luvut tietenkään eivät enää siinä vaiheessa olleet samanlaisia, sillä arvonlisäverojen kirjaus on jo suoritettu. Laskinkin, että erottavatko saman tilin kulut keskenään arvonlisäveron verran. Mikäli näin oli, kaikki oli kunnossa. Muutamissa tapauksissa erotus oli suurempi tai pienempi, kuin veron määrä. Tällöin menin tarkastelemaan ohjelmaan korjattua tositetta ja otin avuksi alkuperäisen tositteen kansioista. Aina erotuksen syyksi osoittautui näppäilyvirhe tai muu inhimillinen erehdys. Nämä virheet korjattiin asianmukaisesti. Onneksi niitä ei ollut paljoa.

Lisäksi arvioimme tiettyjen tilien kulujen olevan erityisen ”riskialttiita” virheille, sillä nämä kulut ovat vähennyskelvottomia, vaikka alkuun ajateltuna ne voisivat olla vähennyskelpoisia. Ajoin pääkirjan, jossa oli mukana arvonlisäverot eriteltynä koskien kyseisiä kulutilejä. Tämän perusteella tarkastin eihän kyseisien kulujen arvonlisäveroa ole vähennetty.

Tilikausi 2017 jatkui vielä projektin jälkeenkin ja heti verottajan päätöksen jälkeen kirjanpitoa ryhdyttiin hoitamaan, niin kuin arvonlisäverollisen tulee kirjanpitoaan hoitaa.

3.3 Projektin loppuksi

Kun oma osuuteni projektista oli valmis, koko projekti ei kuitenkaan vielä ollut täysin valmis. Vuodet 2014-2016 oli saatu täysin valmiiksi. Arvonlisäverot oli laskettu, myyntilaskut oikaistu ja suoritukset oli tilitetty verottajalle. Kaikista tehdyistä toimista oli tulostettu jonkinlainen dokumentti kansioihin, mikäli myöhemmin esimerkiksi tilintarkastaja haluaisi tarkastella projektin läpiviemistä. Nämä esitettiin myös yrityksen emoyhtiön talousjohdolle, ikään kuin tarkastusta varten. Ajatuksena oli varmentaa, menihän kaikki oikein. Yrityksen tulos ja tase näiltä kausilta luonnollisesti elävät verojen verran, mutta tällä ei ole käytännön vaikutusta yrityksen toimintaan.

Omaa osuutta lopetellessani vuosi 2017 oli muutamien kuukausien osalta vielä hieman kesken. Yritys odotteli nimittäin muutamien kuukausien myyntilaskujen arvonlisäverojen suorituksia tietyiltä tahoilta. Tämän jälkeen yritys aikoi tilittää viimeisten kuukausien arvonlisäverot verottajalle ja jatkaa toimintaansa niin kuin mikä tahansa muu arvonlisäverovelvollinen yritys. Omalta osaltamme pysyimme ennalta asetetussa aikataulussa. Myyntilaskujen arvonlisäverojen suorituksia yritys kuitenkin joutui odottamaan muutamia viikkoja ennakoitua pidempään. Tämän osalta siis projekti venyi hiukan tavoite aikataulusta.

4 Yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa kuva siitä, miten yrityksen tulee hoitaa useamman tilikauden arvonlisäverojen tilitys jälkikäteen. Tilanteet toki vaihtelevat, eikä ole olemassa yhtä tiettyä kaavaa, jonka mukaan pitäisi menetellä. Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain yhden yrityksen tapausta. Kuitenkin peruseriaatteet ovat kaikille samat ja kohdeyrityksen tapauksesta voidaankin päätellä, että useamman tilikauden arvonlisäverojen takautuvasti maksaminen ei tapahdu ”sormia napsauttamalla”.

Kun projektia aloiteltiin, päämääränä oli suoriutua kolmen ja puolen vuoden arvonlisäverojen kirjaus-, lasku- ja tilitysprosessista kunnialla, mutta kuitenkin mahdollisimman nopeasti. Koko projektin tuli olla hyvän yritystoiminnan, annettujen suositusten ja määräysten mukainen eli toisin sanoen päivänvalo ja tilintarkastajan katseen kestävä. Ajallisena tavoitteena oli alkuun suoriutua projektista parissa kuukaudessa, mutta kun saimme tarkemman ohjeistuksen, ajallinen tavoite laski noin puoleentoista kuukauteen. Vajaassa puolesatoista kuukaudessa sain oman osuuteni projektista valmiiksi ja yritys enää odotteli viimeisiä myyntilaskuihin liittyviä suorituksia. Näitä jouduttiin odottelemaan muutamia viikkoja, jonka johdosta projektin kokonaisaikataulu venyi hiukan. Kaikki suoritukset kuitenkin lopulta tulivat, eikä projekti aiheuttanut yritykselle tappiota. Mielestämme kaikki tapahtui annettujen ohjeiden mukaisesti ja päivänvalo kestäen. Mitään ei piiloteltu ja jos oltiin epävarmoja, niin ostojen arvonlisäverot jätettiin mieluummin vähentämättä. Asetettuihin tavoitteisiin siis päästiin melko hyvin.

Olen aina ollut kiinnostunut monista yhteiskunnallisista asioista. Yksi näistä on Verohallinnon käytännön toiminta. Vaikka monet pitävät veroja ikävänä pakkona, enkä itsekään niiden maksamisesta varsinaisesti nauti, arvostan kyllä verojärjestelmäämme. Toki siinä on kehittämisen paikkoja, mutta missäpä ei olisi. Toinen mielestäni kiinnostava yhteiskunnallinen asia on laajana kokonaisuutena yritystoiminta. Haluan yhä edelleen ymmärtää entistä paremmin yritysten toimintaa ja päätöksiä erityisesti talouden näkökulmasta.

Tämä projekti tuli aivan yllättäen, mutta innostuin siitä heti. Mikä tilaisuus päästä edes pieneksi hetkeksi ”oman alan” töihin ja oppimaan uutta. Motivaattoreita oli monia, esimerkiksi edellä mainitsemani kiinnostuksen kohteet verohallintoa ja yritystoimintaa kohtaan. Näin projektin jälkeen voin vain todeta, että onneksi tilaisuus osui kohdalle ja tartuin siihen!

Kun sain kiinni ideasta, varsinainen työ ei ollut vaikeaa. Yrityksen puolesta sain todella hyvän perehdytyksen ja kokoaikaisen tuen, joten yksin ei tarvinnut pohtia. Lisäksi hyödynsin paljon koulussa opittuja asioita, joita ilman työ olisi ollut vaikeampaa. Tai ainakin olisi ollut vaikeampi ymmärtää mitä teen ja miksi. Työssä huomasinkin, mikä merkitys pohjatiedolla ja teorialla on. Useamman kerran projektin aikana ajattelin ”Näin paljon teoriaopinnoista on ollut hyötyä!”

Olen kuitenkin aina ollut käytännön ihminen. Käytännön työ opettaa minua parhaiten ja siitä eniten myös pidän. Tämänkin työn kohdalla se pitää paikkansa. Vaikka itse työkokeemus ei kestänyt, kuin reilun kuukauden verran, opin sen aikana todella paljon. Vain muutamia asioita mainitakseni, työn myötä ymmärrän nyt paremmin yrityksen käytännön kirjanpitoa, opin muutamia juridisia asioita, sain paljon uutta tietoa verotuksesta, pääsin käyttämään minulle uutta kirjanpito-ohjelmaa... Ja tämä lista jatkuisi vielä. Yhtenä asiana täytyy kuitenkin vielä nostaa se, että kiinnostukseni taloushallintoa, yritystoimintaa ja verotusta kohtaan vain vahvistui. Nyt opintojeni ollessa loppusuoralla tunnen olevani oikealla alla – tai ainakin menossa oikeaan suuntaan.

Ajatus opinnäytetyön tekemisestä projektiin liittyen tuli vasta itse projektin jälkeen. Ei ollut kuitenkaan liian myöhäistä ryhtyä toimeen. Tässä vaiheessa olin jo suunnitellut tekeväni opinnäytetyön toisesta verotukseen liittyvästä aiheesta, mutta tämä osoittautuikin paljon paremmaksi vaihtoehdoksi. Onneksi tämän aiheen valitsinkin. On ollut mielenkiintoista syventyä uudelleen arvonlisäverotuksen maailmaan. Vaikka tämän työn teoria osuus onkin vain ”pintaraapaisu” arvonlisäverotuksen maailmasta, siinäkin taisi tulla muutama minulle uusi asia vastaan. On ollut myös mukava käydä vielä kerran läpi koko projekti ja palautella mieleen sen vaiheita.

Loppuun täytyy vain todeta, että jos olisin sinä päivänä, jolloin sain ensimmäisen kerran kuulla tulevasta vielä silloin mahdollisesta projektista, ollut jossain muualla, olisi minulta monta hyvää asiaa jäänyt kokematta ja monta hymyä jäänyt hymyilemättä!

Lähteet

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.

Edilex 2014. Arvonlisäverovelvollisen opas. Luettavissa: https://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/2014_0627.html. Luettu: 10.9.2017.

Laskurini.fi 2017. ALV-laskuri / arvonlisäveron laskeminen. Luettavissa: <https://www.laskurini.fi/raha/alv-laskuri>. Luettu: 6.10.2017.

Taloudellinen tiedotustoimisto 2014. Mitä veroja yritys maksaa? Luettavissa: <https://www.tat.fi/mita-veroja-yritys-maksaa/>. Luettu: 2.9.2017.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Valtiovarainministeriö N.d. Arvonlisäverotus. Luettavissa: <http://vm.fi/verotus/arvonlisaverotus>. Luettu: 2.9.2017.

Verohallinto 2017d. Arvonlisäverotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/>. Luettu: 16.9.2017.

Verohallinto 2017c. Arvonlisäveron alarajahuojennus. Luettavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/arvonlisaveron_alarajahuojennu/. Luettu: 10.9.2017.

Verohallinto 2017b. Arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuminen - osakeyhtiö ja osuuskunta. Luettavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/rekisterointi/arvonlisaverovelvolliseksi_ilmoittautum/. Luettu: 10.9.2017.

Verohallinto 2017e. Arvonlisäveron vähennys ostoista. Luettavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/ostoihin_sisallyvan_arvonlisaveron_vahentaminen/. Luettu: 17.9.2017.

Verohallinto 2017a. Miten arvonlisäveron määrä lasketaan? Luettavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/miten_arvonlisaveron_maara_lasketaa/. Luettu: 17.9.2017.

Verohallinto 2017g. Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen ja maksaminen. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/omaaloitteiset-verot/>. Luettu: 17.9.2017.

Verohallinto 2017f. Vähennysoikeuden rajoitukset. Luettavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/ostoihin_sisaltyvan_arvonlisaveron_vahentaminen/vahennysoikeuden_rajoitukse/. Luettu: 17.9.2017.

Veronmaksajat 2017. Arvonlisävero eli alv. Luettavissa: <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Kulutusverot/Arvonlisavero/>. Luettu 2.9.2017.

Veronmaksajat 2008. Verotietoa nuorille: Verot ovat pakollisia maksuja. Luettavissa: <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Verotietoa-nuorille/>. Luettu: 2.9.2017.

Yrittäjät 2016. Arvonlisäverokannat Suomessa. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/verotus/arvonlisaverotus/arvonlisaverokannat-suomessa-320164>. Luettu: 2.9.2017.